

УДК 37.016:811.112.2+811.112.2:004

JEL Classification: 125, 126, Y9

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2023-3.91.16>

Ірина Гнатишена, к.філ.н., доцент,
<https://orcid.org/0000-0001-8832-0751>
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,
м. Чернівці

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ У ВИКЛАДАННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ СТУДЕНТАМ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Анотація

Актуальність. Постановка проблеми. Сучасний світ переживає серію глибоких змін, спричинених глобалізацією та інформатизацією, що, відповідно, впливає на всі аспекти нашого життя, включаючи освіту. Одним із найважливіших аспектів цих змін є необхідність підготовки міжнародних спеціалістів з глобальним розумінням та баченням сучасного світу. В умовах, коли можливості взаємодії з іншими країнами стають дедалі реальнішими, володіння іноземною мовою стає не просто показником особистого чи професійного розвитку, але й визнаною освітньою необхідністю.

Мета дослідження. Відправною точкою дослідження, результати якого наведені нижче, було питання про те, яким чином у викладанні німецької мови професійного спрямування використовуються сучасні інтернет-ресурси. Окремі цілі дослідження були спрямовані на вирішення наступних питань: які види онлайн-ресурсів є найбільш продуктивними для ефективної лінгвістичної роботи; чи придатні проаналізовані джерела для використання на заняттях з німецької мови професійного спрямування; яким чином слід адаптувати наявні інтернет-ресурси для студентів економічних спеціальностей. **Методологія.** Відбір ресурсів для аналізу базувався на чотирьох критеріях. Першою вимогою був мінімальний цільовий рівень B2, оскільки нижчі рівні навчання суттєво обмежують роботу з автентичними джерелами, а відповідні цільові компетенції не виходять за межі елементарного спілкування на робочому місці. По-друге, були відібрані лише найпопулярніші ресурси. По-третє, критерій вживаності виключав навчальні матеріали, які тренують лише часткові навички (наприклад, навички ведення переговорів, спеціалізованої лексики, ділового листування). По-четверте, вибір був обмежений онлайн-ресурсами, які можна було випробувати на заняттях з німецької мови професійного спрямування у ЧТЕІ ДТЕУ. **Результати.** У статті визначено, що робота з онлайн-ресурсами на заняттях з німецької економічної мови є важливою дидактичною складовою для цілеспрямованого спілкування та вміння висловлюватись у відповідному контексті і в правильних семантичних, синтаксичних і прагматичних структурах. **Практичне значення** полягає у можливості більш ефективно і

різноманітно використовувати проаналізовані онлайн-ресурси для вмотивованого вивчення іноземної мови студентами економічних спеціальностей.

Ключові слова: онлайн-ресурси, іммерсивне навчання, віртуальна навчальна платформа, мовленнєва компетентність, економічна німецька мова, відео- і аудіоресурси.

Кількість джерел: 10; кількість рисунків: 3.

Iryna Hnatyshena, Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
<https://orcid.org/0000-0001-8832-0751>
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of SUTE, Chernivtsi

THE USE OF ONLINE RESOURCES IN TEACHING GERMAN FOR SPECIFIC PURPOSES TO THE STUDENTS OF ECONOMIC SPECIALITIES

Summary

Innovative approaches to teaching foreign languages based on the use of online resources have the potential to solve this problem and prepare students for the challenges of today's competitive world. At the international level, interest in foreign languages is also growing. The importance of numerous profession-oriented language teaching is increasing and this is of course making ever higher demands foreign language (subject) teaching. The need for foreign language skills at work is rising very quickly and thus gaining adequate specialist language training in today's times is of importance. Communication skills play an important role here. A receptive specialist communicative competence in German is present, if he/she is able, on the basis of a technical text, to draw on the knowledge of his field of expertise to his information needs to be expanded accordingly. In this sense, the area of exploitation of Internet resources is of particular importance. The use of virtual reality creates an immersive learning environment that simulates real-life situations, promotes individualization, and ensures active learning. Online resources provide opportunities for targeted and practical use of the language, ensure effective student interaction, and support independent learning. These innovative methods allow teachers to create structured and dynamic lessons that keep students engaged.

The purpose of the study was to investigate the problem of using modern Internet resources in teaching a foreign language for Specific Purposes. Specific research objectives were aimed at addressing the following questions: what types of online resources are most productive for effective linguistic work; whether the analyzed sources are suitable for use in ESP classes; how to adapt existing online resources for students of economic specialties

Keywords: online resources, immersive learning, virtual learning platform, language competence, economic German, video and audio resources.

Number of sources – 10; number of drawings – 3.

Постановка проблеми. Іншомовна компетентність є ключем до успіху в багатьох галузях, зокрема і в економіці. Тому одне із головних завдань сучасної освіти полягає у підготовці студентів до викликів глобального світу, який вимагає від фахівців здатності спілкуватися та працювати в іноземному оточенні. Володіння англійською та німецькою набуває особливого значення, оскільки вони визнані мовами міжнародного спілкування та торгівлі.

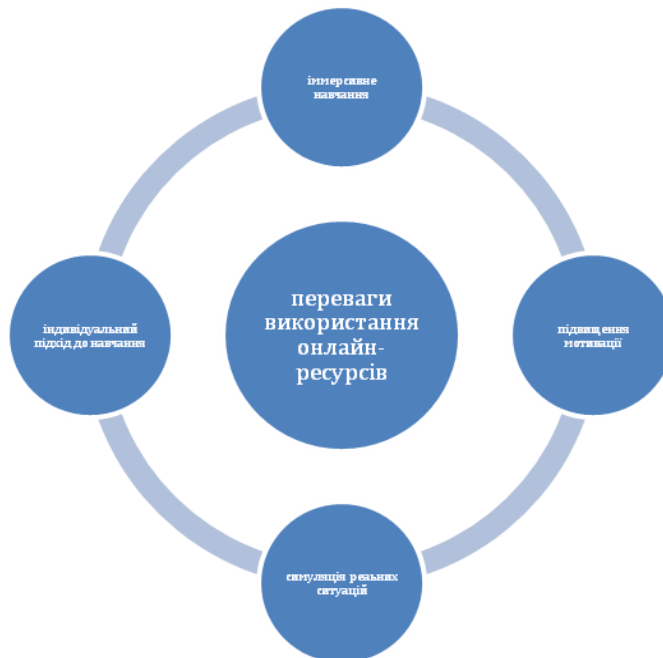
Традиційні методи викладання стали недостатньо ефективними для досягнення професійного рівня володіння мовою, особливо в сфері економіки та бізнес-комунікації. Вони акцентують увагу на академічному підході та не задовольняють потреб студентів у практичних навичках [5, с. 1521], які необхідні для успішної діяльності в економічному середовищі. Відтак, інноваційні підходи до викладання іноземних мов, які базуються на використанні онлайн-ресурсів, мають потенціал вирішити цю проблему та підготувати студентів до викликів сучасного конкурентного світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Публікації останніх років свідчать про зміни у сучасній методиці викладання іноземних мов, пошук нових підходів до проведення занять, впровадження ефективного поєднання дидактичного та технологічного підходів до організації навчального процесу. Означена проблема досліджувалась такими науковцями, як В. В. Лапінський, І. О. Мазайкіна, Т. І. Ямчинська, N. Lotze, F. Konradsen. У сучасній лінгвістиці на сьогодні досить мало публікацій, присвячених дослідженню саме дидактичних можливостей використання онлайн-ресурсів у вивченні іноземних мов. Науковці зосереджуються на особливостях особистісно-орієнтованих методів навчання [2; 3; 6; 10], проблемі адаптації навчальних матеріалів до мовного рівня [1; 4; 9], інтеграції інноваційних підходів у загальну навчальну програму [1; 5; 6]. Деякі дослідники вивчають використання штучного інтелекту [5; 8].

Україна, будучи активним учасником глобального співтовариства, також відчуває потребу в інноваціях у сфері викладання іноземних мов. У цьому контексті важливо підкреслити, що впровадження інноваційних методів навчання стає стратегічним

завданням для підготовки нового покоління українських фахівців до успішної взаємодії з міжнародними партнерами в економічній сфері. Застосування сучасних методів має на меті підвищити рівень володіння іноземними мовами серед українського студентства, що в свою чергу сприятиме покращенню якості комунікації із зарубіжними колегами та створить необхідні передумови для успішної участі в глобальних процесах.

Перш за все мова йде про використання віртуальних навчальних платформ (ВНП), яка в контексті викладання економічної німецької мови відкриває перед студентами новий рівень можливостей для отримання поглибленого і якісного освітнього досвіду. Найвагомими перевагами використання ВНП є, на думку J. Kannan, використання іммерсивного навчання, підвищення мотивації та залученості студентів, симуляція реальних ситуацій та індивідуальний підхід до навчання [7, с. 18]. Віртуальна навчальна платформа – це інноваційна технологія, яка дозволяє створити іммерсивне навчальне середовище (рис. 1), що імітує реальні ситуації і сприяє більш ефективному вивченню мов [10, с. 24].

Рис. 1. Переваги використання віртуальних навчальних платформ*

*Джерело: сформовано автором.

1. *Іммерсивне навчання* [5, с. 1521]. Використання ВНП у викладанні економічної німецької мови дозволяє створити інтерактивні віртуальні аудиторії та ситуації, де студенти можуть спілкуватися, вивчати та практикувати мову в реальних ситуаціях. Наприклад, вони можуть потрапити в інтерактивну віртуальну торговельну біржу, де будуть грати ролі фахівців із фінансового аналізу та брокерів, імітуючи реальний торговельний процес на фондовому ринку. Учасники повинні взаємодіяти, аналізувати ринкові показники та приймати рішення щодо купівлі і продажу цінних паперів у реальному часі, використовуючи англійську чи німецьку мову для комунікації.

Ця інтерактивна ситуація дозволяє студентам набути практичних навичок у галузі фінансового аналізу та ведення бізнесу, використовуючи специфічну лексику та терміни, які вживаються на фондовому ринку. Вони також розвивають навички прийняття рішень у стресових ситуаціях, що є надзвичайно корисним для майбутніх професійних обов'язків у фінансовій сфері.

2. *Підвищення мотивації та залученості* [5]. Використання ВНП збільшує мотивацію студентів і залучає їх у навчальний процес. Інтерактивність та реалістичність віртуального середовища роблять навчання цікавішим і захоплюючим. Студенти можуть вивчати мову в різних сценаріях, таких як переговори, презентації, аналіз економічних документів, що сприяє активному навчанню і розвитку критичного мислення.

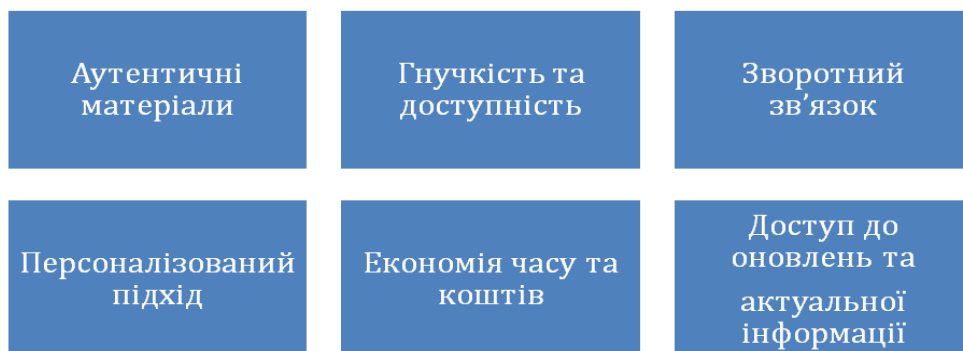
3. *Симуляція реальних ситуацій*. ВНП дозволяє створити навчальне середовище для симуляції реальних ситуацій і завдань [3, с. 2221], пов'язаних із вивченням економічних тем. Наприклад, викладач може запропонувати студентам взяти участь у віртуальній симуляції переговорів між іноземною та українською компаніями щодо можливої співпраці у сфері імпорту й експорту товарів. Для цього він надає їм інформацію про обидві компанії, їхні продукти та послуги, а також ринки, на яких вони працюють. За допомогою віртуальної реальності студенти можуть відігравати ролі різних представників обох компаній, включаючи директорів, маркетингових менеджерів та фахівців з логістики. Вони

проводитимуть переговори, обговорюватимуть умови контракту, узгоджуватимуть ціни та деталі доставки. Ця симуляція дозволить студентам відчутти реалістичність бізнес-переговорів, вивчити специфічну економічну лексику та розвивати навички ведення міжнародних бізнес-операцій [9].

4. *Індивідуальний підхід до навчання.* ВВП може бути налаштована під потреби кожного студента. Спеціалізовані програми і налаштування дозволяють навчальному процесу стати більш персоналізованим [10, с. 31]. Також викладачі можуть відстежувати прогрес кожного студента та надавати необхідну підтримку, враховуючи їхні потреби та рівень академічної успішності.

Загалом, використання ВВП у процесі викладання економічної німецької мови відкриває нові перспективи для здобуття практичних навичок та підвищення рівня володіння мовою. Наприклад, соціальна платформа AltspaceVR дозволяє створювати віртуальні аудиторії, де студенти можуть вільно спілкуватися між собою та вивчати мову в інтерактивному середовищі. Викладачі можуть організовувати уроки та дискусії, які імітують реальні ситуації з економічної сфери. На Engage викладачі мають можливість створювати віртуальні уроки та симуляції для практики професійних ситуацій, таких як переговори, презентації або аналіз економічних документів. Інша платформа Unimersiv також спеціалізується на створенні навчальних віртуальних симуляцій для вивчення мови. Вона може бути корисною для викладачів, які хочуть використовувати ВВП для створення інтерактивних уроків з фокусом на економічному контексті. Додаток Mondly VR використовує віртуальну реальність для навчання різних мов, включаючи німецьку. Він містить інтерактивні уроки та симуляції, які допомагають студентам практикувати мову у реальних сценаріях, а платформа Rosetta Stone Catalyst надає можливість практикувати терміни та вирази, які використовуються в економічній сфері. Ці віртуальні інструменти й середовища надають викладачам і студентам можливість навчати та практикувати економічну німецьку мову в іммерсивних та реалістичних сценаріях, що полегшує засвоєння та застосування мови у професійній сфері.

Онлайн-ресурси в сучасному викладанні економічної німецької мови також відіграють ключову роль, надаючи доступ до широкого спектру інструментів та матеріалів для навчання і практики. Технологічний розвиток та загальна доступність Інтернету [2, с. 52] створюють нові можливості для навчання, особливо в контексті вивчення іноземних мов (рис. 2).

Рис. 2. Переваги використання онлайн-ресурсів у викладанні економічної німецької мови*

*Джерело: сформовано автором.

Інтернет надає швидкий доступ до різноманітних ресурсів та релевантної інформації, що дозволяє студентам покращити свою мовленнєву компетентність та знизити тривожність, яка пов'язана зі спілкуванням іноземними мовами.

Крім того, інтерактивні можливості в онлайн-середовищі сприяють активній взаємодії студентів та залученню їх до роботи в команді. Групові завдання, взаємна оцінка та віртуальні інструменти сприяють як активному навчанню, так і автономному вивченню мови, дозволяючи студентам брати на себе відповідальність за особистий прогрес та успіхи. Онлайн-ресурси також сприяють налагодженню ефективної взаємодії між викладачем та студентом, стимулюючи високий рівень мотивації і підтримуючи студентську самостійність. Цей активний взаємозв'язок залучає студентів до активної участі у навчальному процесі,

підвищує рівень їхньої зацікавленості та сприяє глибшому засвоєнню матеріалу. Викладачі, у свою чергу, можуть підтримувати студентів шляхом надання консультацій, додаткового матеріалу, рекомендацій. Така взаємодія сприяє якісному навчанню та формуванню впевненості студентів у власних здібностях.

Однією з суттєвих переваг використання онлайн-ресурсів є їхня адаптивність до рівнів володіння мовою та конкретних потреб [6, с. 52]. Інтернет надає велику кількість ресурсів для різних рівнів мови, що дозволяє студентам навчатися у власному темпі. Це дає можливість вибирати ресурси, що відповідають навчальним цілям, як, наприклад, поліпшення навичок усного мовлення, підготовка до іспитів тощо.

Серед безлічі онлайн-ресурсів найбільш релевантними для викладання і вивчення економічної німецької мови ми визначаємо:

- освітні платформи, такі як Duolingo, Rosetta Stone або Babbel, надають інтерактивні курси для вивчення німецької мови та містять вправи з граматики, вимови та слухання;
- мовні додатки, наприклад Memrise, FluentU, Tandem, HelloTalk, дозволяють студентам вивчати мову в будь-якому місці та в будь-який час, а також пропонують короткі уроки і вправи для розвитку навичок мовлення;
- онлайн-курси на платформах Coursera, edX, Udemy надають лекції, вправи та можливість взаємодії з іншими студентами;
- відео- та аудіоресурси (TED Talks, YouTube-канали для навчання мови), аудіокниги, подкасти.

Окремо варто зазначити відкриту навчальну платформу Moodle, яка пропонує широкі можливості у вивченні іноземних мов. Наприклад, вона пропонує онлайн-класи, де у розпорядженні студентів наявні різноманітні навчальні матеріали. Використання Moodle дає можливість обміну інформацією та комунікації, як навчальної, так і фахової. Таким чином доступними є різні дидактичні сценарії – від тестових завдань різного типу до опрацювання конкретних вправ. Під час використання навчальної платформи, наприклад, виникає два основних запитання:

1. Якою мірою його використання додає цінності викладанню та вивченню іноземної мови?

2. Що слід враховувати при впровадженні контенту для вивчення іноземних мов?

Основною перевагою використання такої навчальної платформи є те, що різні канали навчання в закритому онлайн-класі і типи навчання можуть працювати синхронно та асинхронно. Крім того, студентів, що вивчають пропонований курс, можна відносно легко поінформувати про пропущений навчальний матеріал, і досвід показує, що це може підвищити рівень підготовки. Ще одним важливим аспектом є те, що серйозний зміст, який не охоплюється безпосередньо під час очного практичного заняття, можна повторити та/або поглибити на навчальній платформі. І, нарешті, автономія студентів заохочується через орієнтацію на дію, внутрішню диференціацію та цілісний підхід.

При впровадженні іншомовного навчального контенту на навчальній платформі необхідно враховувати не лише специфічні дидактичні міркування, але й відповідні ІТ-знання та медіа-навички, якими повинен володіти керівник курсу. Наразі інформаційна функція Moodle є чи не найважливішою у викладанні мовних дисциплін у ЗВО. Однак більш комплексне використання потенціалу Moodle – це не лише створення подкастів, відео на YouTube чи чогось подібного на навчальній платформі. Навпаки, навчальний контент повинен бути методично та дидактично підготовленим, щоб він був зручним для користувачів та логічно побудованим. Онлайн-контент зазвичай є автентичним, але часто не відповідає рівню компетенції і тому може швидко призвести до втрати зацікавленості.

Спілкування через Moodle, наприклад, чат, електронну пошту або форуми, починається з ознайомлення із загальними правилами опрацювання дисципліни. У будь-якому випадку на початку потрібен нагляд і керівництво з боку викладачів. Цей тип комунікації вимагає впевненості при зверненні, управлінні комунікацією та наданні зворотного зв'язку. Під час роботи на платформі Moodle рідко можна побачити, щоб учасники спілкувалися між собою самостійно, без модератора (викладача).

Під час спільної роботи над онлайн-проектом, наприклад, «Організація поїздки до країни, мова якої вивчається», зазвичай відбувається незалежний обмін думками між студентами, але проєкт має бути відповідно підготовлений керівником курсу - подібно до класичної групової роботи з конкретними завданнями.

Особливий інтерес викликають подкасти, які є важливим джерелом для покращення навичок мовлення та сприймання на слух. Подкасти надають можливість студентам слухати реальні приклади мовлення носіїв мови, що допомагає вивчити правильну вимову, ритм, інтонацію. Вони охоплюють різноманітні контексти, що допомагає розуміти, як мова використовується у реальних ситуаціях, а це сприяє практичному навчанню. Подкасти регулярно оновлюються і охоплюють різноманітні теми, від новин та культури до науки та подорожей, що дає студентам можливість вибирати теми, які найбільше відповідають їхнім інтересам і потребам.

Слухання подкастів стає інноваційним підходом до навчання ще і тому, що студенти можуть використовувати його в будь-якому місці, в будь-який час та надсилати запитання або коментарі, отримуючи зворотній зв'язок від ведучих або інших слухачів, що сприяє активній взаємодії та покращує розуміння мови.

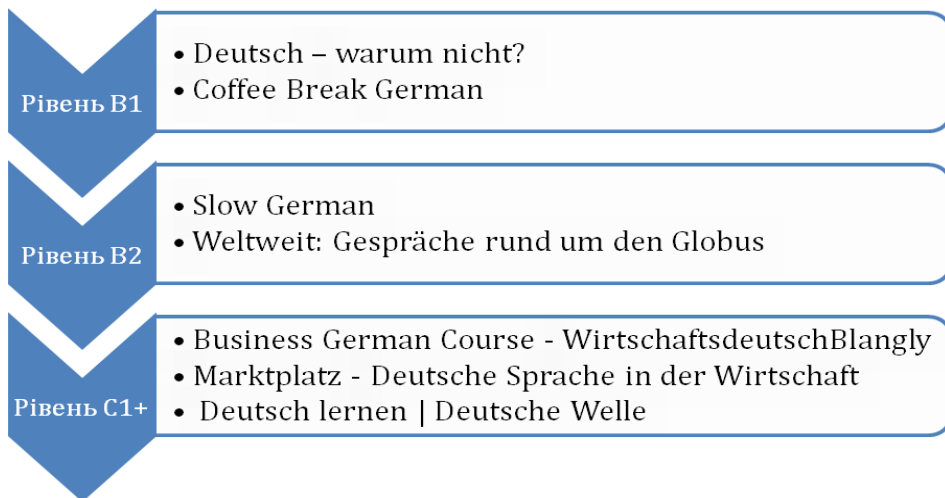

Рис. 3. Популярні подкасти для вивчення німецької економічної мови

*Джерело: сформовано автором.

Використання віртуальних навчальних платформ та онлайн-ресурсів у викладанні економічної німецької мови безперечно відкриває широкі можливості для інноваційного та захопливого навчання. Такий підхід може зробити цей процес більш легким та цікавим для студентів, але разом із перевагами виникають і недоліки, які потребують ретельного аналізу та вирішення.

Перш за все, йдеться про те, що, на жаль, не всі студенти мають доступ до стабільного інтернет-з'єднання, комп'ютерів або гарнітур, що ускладнює їхню можливість використовувати ці пристрої. Тому навчальним закладам слід активно розробляти спеціальні програми та ініціативи для забезпечення рівного доступу до цих ресурсів для всіх студентів, незалежно від їхнього соціального чи економічного статусу.

Спільна робота, наприклад, з блогами, глосаріями та Вікіпедією, звичайно, не часто є частиною вивчення мовних дисциплін у ЗВО, оскільки успішна реалізація вимагає, серед іншого, просунутого мовного рівня, тоді як так зване оцінювання шляхом подання завдань та їхнього аналізу під час класичного викладання має великий сенс. Викладачі мовних дисциплін стикаються з кількома проблемами під час використання інтернет-контенту:

- необхідні знання різних вебфункцій та їх використання;
- перегляд, оцінка і, зрештою, відбір онлайн-матеріалів, безумовно, вимагає вищого рівня компетентності порівняно з традиційними друкованими навчально-методичними матеріалами, особливо з огляду на те, що завжди існує ризик «загубитися в гіперпросторі», а це може призвести до втрати інформації. Пошук в Google вимагає певних навичок пошуку та читання, щоб знайти свій шлях через інформаційні джунгли;
- дидактизація автентичних онлайн-матеріалів вимагає спеціального дидактичного досвіду;
- якщо матеріал не відповідає рівню вивчення загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, необхідно надати відповідну дидактичну допомогу;
- необхідно критично переглянути правильне «порціонування» обсягу навчального контенту, який зрештою розміщується на

онлайн-платформах, оскільки це може швидко призвести до перенасичення інформацією студентів. Слід також зазначити, що якщо використовується підручник на основі курсу, то видавці вже надають багато додаткових матеріалів онлайн.

Використання віртуальної реальності й онлайн-ресурсів в освітньому процесі надає безмежну кількість доступних матеріалів, і ця різноманітність може бути як перевагою, так і викликом для викладачів. Разом із доступом до широкого спектру ресурсів приходить відповідальність вибирати найбільш релевантні та авторитетні джерела. Цей процес стає завданням, яке вимагає значних зусиль та експертної підготовки викладачі, які повинні бути не лише добре ознайомленими з наявними ресурсами, але й мати високий рівень аналітичних здібностей, щоб критично оцінювати релевантність цих матеріалів навчальним цілям і потребам конкретної групи студентів. Викладачі повинні враховувати не лише актуальність матеріалів, але і їхню якість та надійність. Важливо оцінювати авторитетність джерел, перевіряти їхні докази та факти, щоб забезпечити студентам доступ до достовірної та цінної інформації. Крім того, викладачі повинні пам'ятати про індивідуальні особливості своїх студентів і відбирати матеріали, які найкраще враховують їхні потреби та навчальний стиль.

Важливим викликом є інтеграція інноваційних підходів у загальну навчальну програму. Це передбачає розробку сучасних курсів, які відповідають інноваційним вимогам. Викладачам слід враховувати цей аспект при плануванні занять, а також забезпечувати послідовність та логічність навчального процесу. Також оцінка навчальних досягнень студентів у контексті ВВП та онлайн-ресурсів може бути складнішою порівняно з традиційними методами. У цьому контексті викладачам доведеться розробити нові підходи до оцінювання та визначення результативності студентів. І найголовніша проблема впровадження інноваційних підходів до викладання, які базуються на ВР та онлайн-ресурсах, полягає у належній підготовці викладачів, які повинні оволодіти не тільки технічними аспектами, але і викладацькими методами для їх ефективного використання.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Інноваційні підходи до викладання економічної німецької мови на основі онлайн-ресурсів відкривають перед студентами безмежні можливості для поглибленого та якісного навчання. Використання віртуальних навчальних платформ створює іммерсивне навчальне середовище, що імітує реальні ситуації, сприяє індивідуалізації та забезпечує активне навчання. Онлайн-ресурси надають можливість для цільового та практичного використання мови, забезпечують ефективну взаємодію студентів та підтримують самостійність у навчанні. Ці інноваційні методи дозволяють викладачам створити структуровані та динамічні уроки, що забезпечують підвищений інтерес студентів. Залучення до інтерактивних групових завдань та використання віртуальних інструментів сприяє активному навчанню та формуванню навичок комунікації. Однак разом із цими перевагами виникають виклики, які потребують ретельного вирішення. Доступність обладнання та інтернет-з'єднання для всіх студентів є однією з суттєвих проблем, яку потрібно враховувати.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у розробці та впровадженні у навчальний процес більш інтерактивних та іммерсивних середовищ для навчання, а також у створенні ефективних стратегій для забезпечення доступу до цих інновацій, що позитивно відобразиться на якості навчання та результативності студентів.

Список використаних джерел:

1. Лапінський В. В. Електронні освітні ресурси як основа сучасного навчального середовища загальноосвітніх навчальних закладів. *Інформаційні технології в освіті*. 2016. № 15. С. 30–37.
2. Мазайкіна І. О. Особистісно орієнтовані технології навчання іноземних мов : навчально-методичний посібник / Укладачі: І. О. Мазайкіна, Є. В. Громов, Т. І. Ямчинська. Вінниця: ВДПУ, 2017. 76 с.
3. Bower M., DeWitt D., & Lai J.W.M. Reasons associated with preservice teachers' intention to use immersive virtual reality in education. *British Journal of Educational Technology*. 2020. No. 51(6), pp. 2214–2232. DOI: <https://doi.org/10.1111/bjet.13009> (дата звернення: 05.10.2023).
4. Calvert J., & Abadia R. Impact of immersing university and high school students in educational linear narratives using virtual reality technology. *Computers & Education*. 2020. No. 159, 104005. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2020.104005> (дата звернення: 05.10.2023).
5. Jensen L., & Konradsen F. A review of the use of virtual reality head-mounted displays in education and training. *Education and Information Technologies*. 2018. No. 23, pp. 1515–1529. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10639-017-9676-0> (дата звернення: 05.10.2023).

6. York J., Shibata K., Tokutake H., & Nakayama H. Effect of SCMC on foreign language anxiety and learning experience: A comparison of voice, video, and VR-based oral interaction. *ReCALL*. 2021. No. 33(1), pp. 49-70. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0958344020000154> (дата звернення: 05.10.2023).
7. Kannan J., & Munday P. New Trends in Second Language Learning and Teaching through the lens of ICT, Networked Learning, and Artificial Intelligence. *Círculo de Lingüística Aplicada a La Comunicación*. 2018. No. 76(0), pp. 13-30. DOI: <https://doi.org/10.5209/CLAC.62495> (дата звернення: 25.10.2023).
8. Lotze, N. Präsenzunterricht? Künstliche Intelligenz fürs Sprachenlernen? *Magazin Sprache*. 2018. DOI: <https://www.goethe.de/de/spr/mag/dsk/21290629.html> (дата звернення: 25.10.2023).
9. Petersen G. B., Petkakis G., & Makransky G. A study of how immersion and interactivity drive VR learning. *Computers & Education*. 2022. No. 179, 104429. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104429>
10. Shadiev R., & Yang M. Review of studies on technology-enhanced language learning and teaching. *Sustainability*. 2020. No. 12(2), p. 524. DOI: <https://doi.org/10.3390/su12020524> (дата звернення: 25.10.2023).

References:

1. Lapinskyj, V. (2016). Electronic educational resources as the basis of the modern educational environment of general educational institutions. *Informazijni tehnologii v osviti [Information technologies in education]*, no. 15, pp. 30-37 (in Ukr.).
2. Masajkina, I. (2017). *Osobystisno oriientovani tekhnolohii navchannia inozemnykh mov [Personally oriented foreign language learning technologies]*. Vinnytsa, 76 p. (in Ukr.).
3. Bower, M., DeWitt D., & Lai, J.W.M. (2020). Reasons associated with preservice teachers' intention to use immersive virtual reality in education. *British Journal of Educational Technology*, no. 51(6), pp. 2214-2232. DOI: <https://doi.org/10.1111/bjet.13009> (Accessed 05 October, 2023).
4. Calvert, J., & Abadia, R. (2020). Impact of immersing university and high school students in educational linear narratives using virtual reality technology. *Computers & Education*, no. 159, 104005. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2020.104005> (Accessed 05 October, 2023).
5. Jensen, L., & Konradsen, F. (2018). A review of the use of virtual reality head-mounted displays in education and training. *Education and Information Technologies*, no. 23, pp. 1515-1529. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10639-017-9676-0> (Accessed 05 October, 2023).
6. York, J., Shibata, K., Tokutake, H., & Nakayama, H. (2021). Effect of SCMC on foreign language anxiety and learning experience: A comparison of voice, video, and VR-based oral interaction. *ReCALL*, no. 33(1), pp. 49-70. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0958344020000154> (Accessed 05 October, 2023).
7. Kannan, J., & Munday, P. (2018). New Trends in Second Language Learning and Teaching through the lens of ICT, Networked Learning, and Artificial Intelligence. *Círculo de Lingüística Aplicada a La Comunicación*, no. 76(0), pp. 13-30. DOI: <https://doi.org/10.5209/CLAC.62495> (Accessed 25 October, 2023).
8. Lotze, N. (2018). Präsenzunterricht? Künstliche Intelligenz fürs Sprachenlernen? *Magazin Sprache*. DOI: <https://www.goethe.de/de/spr/mag/dsk/21290629.html> (Accessed 25 October, 2023).
9. Petersen, G. B., Petkakis G., & Makransky G. (2022). A study of how immersion and interactivity drive VR learning. *Computers & Education*, no. 179, pp. 104429. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104429>
10. Shadiev, R., & Yang, M. (2020). Review of studies on technology-enhanced language learning and teaching. *Sustainability*, no. 12(2), p. 524. DOI: <https://doi.org/10.3390/su12020524> (Accessed 25 October, 2023).